

**TEJLOR
DŽENKINS RID**

**KARI
SOTO
SE VRATILA**

Preveo
Marko Mladenović

Laguna

Naslov originala

Taylor Jenkins Reid

CARRIE SOTO IS BACK

Copyright © 2022 by Rabbit Read, Inc.

All rights reserved.

Translation copyright © 2025 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Posvećeno Bredu Mendelsonu,
koji je nešto najbliže treneru u mom životu*

ČANOVA PROTIV KORTEZOVE

Otvoreno prvenstvo Amerike

Septembar 1994.

SVE ŠTO SAM POSTIGLA U ŽIVOTU ZAVISI OD ISHODA OVOG MEČA.

Moj otac Havijer i ja sedimo na sredini prvog reda u Flašing medouzu, nadomak bočne linije terena. Linijske sudije stoje s rukama na leđima sa obe strane terena. Pravo ispred nas, visoko na svojoj stolici, glavni sudija predsedava okupljenima. Sakupljačice loptica čuče nisko, spremne da potrče za tren oka.

Ovo je treći set. Prvi je osvojila Niki Čan, dok je drugi, na jedvite jade, dobila Ingrid Korteza. Pobjednicu će odrediti ovaj poslednji.

Otac i ja gledamo – zajedno sa još dvadeset hiljada ljudi na stadionu – kako Niki Čan prilazi osnovnoj liniji. Ona savija kolena i namešta se. Zatim se diže na prste, baca lopticu u vazduh i, trznuvši ručnim zglobovom, šalje žestok servis brzinom od dvesta tri kilometra na sat na bekhend stranu Ingrid Korteza.

Kortezova ga vraća iznenađujuće jako. Loptica pada tik unutar linije. Niki ne može da stigne do nje. Poen za Kortezovu.

Puštam da mi se oči zatvore i izdišem.

„*Cuidado.*¹ Kamere motre na naše reakcije“, govori mi otac kroz stegnute zube. Na glavi mu je jedan od njegovih brojnih panama-šešira, tako da mu pozadi štrči kovrdžava srebrna kosa.

¹ Šp.: pazi. (Prim. prev.)

„Tata, svi motre na naše reakcije.“

Niki Čan je ove godine već osvojila dve grend slem titule – Otvoreno prvenstvo Australije i Rolan Garos. Bude li dobila ovaj meč, izjednačiće se s mojim životnim rekordom od dvadeset grend slem titula u singlu. Ja sam taj rekord postavila 1987, kada sam deveti put osvojila Vimbldon i ustanovila se kao najveća teniserka svih vremena.

Njen konkretni stil igre – samouveren i bučan, bezmalo isključivo sa osnovne linije, sa neverovatno žestokim servisima i udarcima sa osnovne linije – omogućava Niki da minulih pet godina vlada ženskim tenisom. Ali krajem osamdesetih, kada je kretala na turneju Ženske teniske asocijacije, nalazila sam da je ona neupečatljiva protivnica. Možda dobra na šljaci, ali glatko sam mogla da je pobedim na njenom domaćem terenu u Londonu.

Sve se promenilo 1989, kad sam se povukla. Niki je počela da sakuplja grend slem titule potresnom brzinom. Sad mi je za petama.

Dok je gledam, steže mi se vilica.

Otac me gleda staloženog lica. „Kažem da fotografi pokušavaju da te snime kako izgledaš ljuta, ili navijaš protiv nje.“

Na sebi imam crnu majicu bez rukava i farmerke. I naočare za sunce iz *Olivera Piplsa* sa okvirima od kornjačevine. Kosa mi je puštena. Sa skoro trideset sedam godina izgledam, po svom mišljenju, bolje nego ikada. Pa nek me snimaju do mile volje.

„Šta sam ti stalno govorio na prvenstvima za juniorkе?“

„Ne dozvoli da ti se vidi na licu.“

„*Exacto, hija.*“²

Ingrid Kortez je teniserka iz Španije koja je gotovo sve iznenadila svojim brzim usponom na rang-listi. Stilom poma-
lo podseća na Niki – igra žestoko i bučno – ali više igra po

² Šp.: Tako je, ćerko. (Prim. prev.)

uglovima. Na terenu je iznenađujuće emotivna. Njen munjeviti as prošiša mimo Niki i ona vikne od radosti.

„Znaš, možda će je baš Kortezova zaustaviti“, kažem.

Otac odmahuje glavom. „*Lo dudo*.“³ Dok govori, on jedva pomera usne, pogledom svesno izbegavajući kameru. Nimalo ne sumnjam da će otac sutradan ujutru otvoriti novine i pomno gledati sportske stranice u potrazi za svojom fotkom. Kada bude video kako izgleda vrlo naočito, osmehnuće se za sebe. Iako je početkom godine mnogo smršao od krugova hemioterapije koje je izdržao, on više nema rak. Telo mu se oporavilo. Ima zdravu boju.

Dok mu sunce sija na lice, dodajem mu tubu kreme za sunčanje. On škilji i vrti glavom, kao da je to uvreda za oboje.

„Kortezova je lepo osvojila jedan“, govori otac. „Ali Niki čuva snagu za treći set.“

Srce mi ubrzava. Niki šalje tri vinera zaredom, osvaja gem. Sada je 3–3 u trećem setu.

Otac me gleda spuštajući naočare kako bih mu videla oči. „*Entonces*,⁴ šta ćeš da uradiš?“, pita.

Okrećem glavu. „Ne znam.“

On vraća naočare i gleda teren, kratko mi klimnuvši glavom. „E pa, ako ništa ne radiš, onda radiš to. Ništa.“

„*Sí, papá*,⁵ shvatila sam.“

Niki servira u stranu. Kortezova trči i trudi se da je zahvati dok se diže, ali loptica leti u mrežu.

Gledam oca. On se neznatno mršti.

Trener Kortezove je zgrbljen na svom mestu u njenom boksu, lica obuhvaćenog rukama.

Niki nema trenera. Poslednjeg je ostavila pre maltene tri godine i odonda osvojila šest grend slem titula bez ičijih uputstava.

³ Šp.: Sumnjam. (Prim. prev.)

⁴ Šp.: dakle. (Prim. prev.)

⁵ Šp.: Da, tata. (Prim. prev.)

Tata se često sprda na račun igrača koji nemaju trenere. Ali u Nikinom slučaju kao da se uzdržava od suda.

Kortezova je sagnuta i podbočena jednom rukom, pokušava da dođe do daha. Niki ne popušta. Ispaljuje još jedan servis na drugu stranu terena. Kortezova trči, ali promašuje.

Niki se smeši.

Znam taj osmeh. To sam već doživela.

U idućem poenu Niki dobija gem.

„Dodavola“, govorim na promeni strana.

Otac diže obrve. „Kortezova se raspada čim ne može da kontroliše teren. A Niki to zna.“

„Niki je snažna“, kažem. „A pritom i izuzetno prilagodljiva. Kada igraš s njom, igraš s nekim ko se prilagođava usput, kroji svoju igru u skladu s tvojom konkretnom slabošću.“

Otac klima glavom.

„Svaki igrač ima slabu tačku“, govorim. „A Niki je vična njihovom pronalaženju.“

„Tako je.“

„Dakle, koja je njena?“

Otac se sada suzdržava da se ne nasmeši. Diže svoje piće i malo otpija.

„Šta?“, pitam.

„Ništa“, odgovara otac.

„Nisam još odlučila.“

„Dobro.“

Obe teniserke se vraćaju na teren.

„Niki je samo malčice spora“, kažem, gledajući je kako ide ka osnovnoj liniji. „Ima mnogo snage, ali nije brza – ni u radu nogu ni u odabiru udaraca. Nije brza kao Kortezova, čak ni danas. Ali ni izbliza kao Moretijeva, Antonovičeva, čak i Perezova.“

„Ni kao ti“, kaže otac. „Na turneji trenutno nema nijedne koja je brza kao što si ti bila. Ne samo na nogama nego u glavi, *tambien*.“⁶

⁶ Šp.: takođe. (Prim. prev.)

Klimam glavom.

On nastavlja. „Govorim o zauzimanju položaja, ranijem udaranju loptice u vazduhu, usporavanju tempa kako Niki ne bi mogla da je vrati onoliko snažno. To ne radi niko na turneji. Ne kao što si ti to radila.“

„Mada bih morala da joj budem ravna po snazi“, kažem mu. „A da nekako ipak održim brzinu.“

„To neće biti lako.“

„Ne u mojim godinama i ne s mojim kolenom“, govorim. „Ne mogu da skačem kao nekad.“

„*Es verdad*“, ⁷ kaže otac. „Moraćeš da daš sve od sebe.“

„*Ako* budem to radila“, kažem.

Otac koluta očima, ali onda brzo lepi novi lažan osmeh na lice.

Ja se smejem. „Stvarno, ko mari ako te usnime kako se mrštiš?“

„Ja tebi ne dosađujem“, odvrća otac. „Nemoj ni ti meni. *¿Lo entendés, hija?*“⁸

Ja se opet nasmejem. „*Sí, lo entiendo, papá.*“⁹

Niki osvaja i naredni gem. Još jedan i gotovo je. Izjednačiće se s mojim rekordom.

Dok zamišljam kako se sve to odvija, počinju da mi damaraju slepoočnice. Kortežova neće zaustaviti Niki Čan, ne danas. A ja sam zaglavljena ovde na sedištima. Moram da sedim ovde i gledam kako Niki uzima sve ono za šta sam radila.

„Ko će me trenirati?“, pitam. „Ti?“

Otac me ne gleda, ali vidim kako se koči u ramenima. On udiše, bira reči.

„Na to ti treba da odgovoriš“, najzad kaže. „Ta odluka nije na meni.“

⁷ Šp.: Istina. (Prim. prev.)

⁸ Šp.: Razumeš, ćerko? (Prim. prev.)

⁹ Šp.: Da, razumem, tata. (Prim. prev.)

„I šta? Treba da zovem Larsa?“

„Uradićeš kako god budeš želela, *pichona*“,¹⁰ kaže otac.

„Tako ti je to u svetu odraslih.“

Nateraće me da molim. To sam i zaslužila.

Kortezova se upinje iz petnih žila da vraća udarce. Ali umorna je. To se vidi po tome kako joj se noge tresu dok stoji mirno. Vraća lopticu u mrežu. Sada je 30–ništa.

Mamicu ti.

Gledam publiku. Ljudi se naginju napred; neki lupkaju prstima. Kao da svaki od njih diše malo brže. Mogu samo da zamislim šta sportski komentatori govore.

Gledaoci što sede oko nas gledaju oca i mene krajičkom oka, motre na moju reakciju. Počinjem da se osećam kao da sam u kavezu.

„Budem li to uradila...“, tiho kažem. „Želim da me ti treniraš. To kažem, tata.“

On me pogleda kada Kortezova osvoji poen od Niki. Publika prestaje da diše, željna da vidi hoće li Niki ući u istoriju. Možda bih bila i ja da posredi nije *moja* istorija.

„Jesi li sigurna, *hija*? Ja nisam ono što sam nekad bio. Nemam onu... izdržljivost kao nekad.“

„Nisi jedini“, kažem. „Treniraćeš jednu bivšu.“

Sada je 40–15. Niki ima loptu za osvajanje prvenstva.

„Treniraću najveću teniserku svih vremena“, govori otac. Okreće se prema meni i hvata me za ruku. Ja se bližim četrdesetoj, ali njegove ruke su još nekako mnogo veće od mojih. I isto kao kad sam bila dete, tople su, grube i jake. Kada mi on stegne dlan, osećam se vrlo malom – kao da sam ja zauvek dete a on div pa moram da dižem glavu kako bih ga gledala u oči.

Niki servira. Ja oštro udahnem.

„Znači hoćeš?“, pitam.

Kortezova je vraća.

¹⁰ Šp.: golubice. (Prim. prev.)

„Mogli bismo da izgubimo... gadno“, kažem. „Da svima pokažemo kako Goropadnica nije u stanju za to. To bi obožavali. Ne bih ukaljala samo svoj rekord već i svoju baštinu. To bi moglo... sve da upropasti.“

Niki udara lopticu koja je odskočila od terena.

Otac vrti glavom. „Ne možemo sve da upropastimo. Zato što tenis nije sve, *pichona*.“

Nisam sigurna da se slažem.

Kortezova vraća udarac.

„Ipak“, kažem. „Moraćemo zajedno da se potrudimo više nego ikad. Jesi li spreman za to?“

„To bi mi bila najveća čast u životu“, kaže otac. Vidim kako mu naviru suze, i ne okrećem glavu. On me čvršće steže za ruku. „Kad bih te ponovo trenirao, *pichona*, umro bih srećan.“

Pokušavam da prebrodim blago žiganje koje počinjem da osećam u grudima. „Onda je to valjda rešeno“, govorim.

Ocu igra osmeh na licu.

Niki lobuje. U luku, loptica polako putuje kroz vazduh. Stadion gleda kako ona leti visoko, zatim počinje da se spušta.

„Izgleda da izlazim iz penzije“, kažem.

Loptica izgleda kao da će izaći van terena. Bude li tako, Kortezova će zasad odložiti poraz.

Otac me obuhvata rukom, čvrsto me grli. Jedva dišem. On mi šapće na uvo: „*Nunca estuve más orgulloso, cielo*.“¹¹ Pušta me.

Loptica pada, sleće tik unutar osnovne linije. Publika čuti dok ona odskakuje, visoko i brzo. Kortezova je već odustala, misleći da će udarac biti predug, a sada je kasno. Loptica se ne može vratiti. Ona se baca napred i promašuje.

Na delić sekunde nema nikakvog zvuka, a onda se zaori vika.

Niki Čan je upravo osvojila Otvoreno prvenstvo Amerike.

Kortezova pada na zemlju. Niki diže pesnice u vazduh.

Otac i ja se smešimo. Spremni.

¹¹ Šp.: Nikada se nisam više ponosio, srce. (Prim. prev.)

PRVI
PUT

1955–1965.

KADA JE IMAO DVADESET SEDAM GODINA, MOJ OTAC SE PRESELIO iz Buenos Ajresa u Sjedinjene Države. U Argentini je bio izvrstan teniser, osvojio je trinaest prvenstava u svojoj jedanaestogodišnjoj karijeri. Zvali su ga Havijer Jaguar.¹² Bio je graciozan ali koban.

Ali, što bi on rekao, previše je naprezao kolena. Skakao je previsoko i nije uvek sletao kako treba. Kako se bližio tridesetoj, znao je da neće moći još dugo da izdrži. Povukao se 1953. – o čemu sa mnom nikada nije razgovarao a da ne postane napet i naposljetku ne izađe iz prostorije. Nedugo nakon toga počeo je da kuje planove za odlazak u Sjedinjene Države.

U Majamiju se zaposlio u jednom otmenom teniskom klubu kao takozvani udarač, i kao takav bio na raspolaganju po čitav dan da igra sa svakim članom koji je za partiju. Takav posao je obično bio rezervisan za fakultetlije koje raspust provode kod kuće – ali on je to radio sa istom usredsređenošću s kakvom se takmičio. Kao što je govorio brojnim članovima u tom prvom klubu: „Ja ne umem da igram tenis a da mi srce nije puno.“

¹² Šp.: *Javier el Jaguar*. (Prim. prev.)

Nedugo potom ljudi su počeli da ga pitaju za privatne časove. Bio je poznat po posvećenosti odgovarajućoj formi, po visokim očekivanjima i činjenici da ćeš, budeš li slušao Jaguara, verovatno početi da dobijaš mečeve.

Do 1956. imao je ponude da radi kao teniski instruktor širom zemlje. Tako se obreo u teniskom klubu *Palm* u Los Anđelesu, gde je sreo svoju majku Ališu. Ona je bila plesačica, učila je članove kluba da igraju valcer i fokstrot.

Majka mi je bila visoka i delovala još viša, jer je svuda išla u potpeticama od deset centimetara. Hodala je polako, odlučno, i ljude uvek gledala u oči. I bilo je teško zasmejati je, ali kada bi se konačno nasmejala, smejala se toliko glasno da se to čulo kroz zidove.

Na njihovom prvom sastanku ona je kazala mom ocu kako misli da on ima suženo vidno polje kada je reč o tenisu. „To je nešto što uskoro moraš da prerasteš, Havijere. Kako ćeš inače naučiti da budeš celovit?“

Otac joj je rekao da je skrenula pameću. I da je on celovit upravo *zbog* tenisa.

Ona mu je odgovorila rećima: „A, znači i nedokazan si.“

Ipak, on se pojavio sutradan na kraju jednog njenog časa sa desetak crvenih ruža. Ona ih je prihvatila i zahvalila, ali on je primetio da ih nije pomirisala pre nego što ih je ostavila. Otac je stekao utisak da je, iako je on u životu poklonio cveće tek malom broju žena, majka cveće dobila od desetina muškaraca ispunjenih nadom.

„Hoćeš li da me naučiš da igram tango?“, upitao je on.

Ona ga je pogledala iskosa, ne pomislivši ni na tren da taj Argentinac ne poseduje makar prolazno znanje tanga. Ali onda mu je stavila jednu ruku na rame a drugu digla u vazduh: „Hajde onda.“ On ju je uzeo za ruku, a ona ga naučila kako da je vodi po plesnom podijumu.

Otac kaže kako nije mogao da skine pogled s nje; i kako se čudio koliko je lako kliziti s njom po prostoriji.

Kada su stigli do kraja, otac ju je spustio do poda a ona mu se osmehnula i kazala, prilično nestrpljivo: „Havijere, ovo je trenutak kada treba da me poljubiš.“

U roku od nekoliko meseci on ju je nagovorio da pobjegne s njim. Ispričao joj je da ima velike snove za njih. A majka mu je rekla kako su njegovi snovi samo njegovi. Kako njoj ne treba bogzna šta osim njega.

One noći kada mu je rekla da je u drugom stanju, majka mu je sedela u krilu u njihovom stanu u Santa Moniki i upitala ga oseća li da drži težinu dvoje ljudi. Njemu su zasuzile oči kada joj se osmehnuo. A onda joj je rekao kako u stomaku oseća da sam dečak, i da ću biti dvaput bolji teniser no što je on ikada bio.

Dok sam bila beba, otac je donosio hranilicu na terene kako bih mogla da ga gledam kako igra. Kaže da sam cimala glavu levo-desno, prateći lopticu. Sudeći po njegovim rečima, majka bi ponekad došla i pokušala da me izvadi iz hranilice kako bih sedela u hladovini ili nešto pregrizla, ali ja bih plakala dok me ona ne bi vratila na teren.

Otac je obožavao da pripoveda priču o onome kad sam još bila malena a on mi prvi put stavio reket u ruku. On mi je blago dobio lopticu i kune se da sam, tog sudbonosnog dana, zamahnula i udarila je.

On je trčao nazad do kuće, noseći me na ramenima, kako bi rekao majci. Ona mu se nasmešila i nastavila da sprema večeru. „Razumeš li šta ti govorim?“, upitao je.

Majka se nasmejala. „Da nam ćerka voli tenis? Naravno da voli tenis – samo si joj to i pokazao.“

„To je kao da kažeš da je Ahil bio veliki ratnik samo zato što je živio u ratno vreme. Ahil je bio veliki ratnik zato što mu je *sudbina* bila da to bude.“

„Razumem. Znači Karolina je Ahil?“, upitala je majka, smeškajući se. „A šta to onda znači, da si ti bog?“

Otac je odbacio to zamahom ruke. „Suđeno joj je“, rekao je. „To je jasno kao dan. Sa tvojom gracioznošću i mojom snagom, ona može da bude najveća teniserka koju je svet ikada video. Jednog dana će se pričati priče o njoj.“

Majka je prevrnula očima kada je počela da postavlja sto. „Draže bi mi bilo da bude dobra i srećna.“

„Ališa“, rekao je otac kada je stao iza majke i zagrlio je. „O tome niko nikada ne priča priče.“

Ne sećam se kako su mi rekli da mi je majka umrla. A ne sećam se ni njene sahrane, iako mi otac kaže da sam bila tamo. Kako on to priča, majka mi je pravila supu i shvatila da nam je nestalo paste od paradajza, te je obula cipele i ostavila me s njim u garaži dok je on menjao ulje u kolima.

Kada se ona nije vratila kući, pokucao je komšijama na vrata i zamolio ih da me pričaju dok on ne bude pretražio ulice.

Nekoliko blokova odatle video je vozilo hitne pomoći i obeshrabrio se. Majku su udarila kola dok je prelazila ulicu vraćajući se kući.

Nakon što su sahranili majčino telo, otac nije više hteo da ulazi u njihovu spavaću sobu. Počeo je da spava u dnevnoj; odeću je držao u korpi s poklopcem pored televizora. To je trajalo mesecima. Kad god bih ružno sanjala, ustala bih iz kreveta i otišla pravo do kauča. On je uvek bio tamo, sa uključenim televizorom, koji je šumeo dok je on spavao.

A onda, jednog dana, u predsoblje je pokuljala svetlost. Vrata njihove spavaće sobe bila su otvorena, prašina što se onoliko nakupljala bila je skinuta s kvake, a sve majčine stvari spakovane u kartonske kutije. Njene haljine, visoke potpetice, ogrlice, prstenje. Čak i ukosnice. Neko je došao u kuću i sve to odneo. I to je bilo to.

Od nje nije ostalo bogzna šta. Tek poneki dokaz da je ikada živela. Samo nekoliko fotografija koje sam pronašla u fioci na

vrhu očeve komode. Uzela sam svoju omiljenu i sakrila je ispod jastuka. Plašila sam se da će, ne budem li to uradila, i ona uskoro nestati.

Izvesno vreme nakon toga otac bi mi pripovedao priče o majci. Govorio bi kako je ona želela da budem *srećna*. Kako je bila *dobra* i *pravedna*. Ali plakao je dok ih je pripovedao, i ubrzo je potpuno prestao to da radi.

Do dan-danas maglovita je i jedina značajna uspomena koju imam na majku. Nisam sigurna šta se od toga zaista dogodilo, a šta su praznine koje sam s vremenom popunila.

U sećanju je vidim kako stoji nad šporetom u kuhinji. Na sebi ima kestenjastu haljinu sa šarom, nečim nalik tufnama ili cvetićima. Znam da joj je kosa kovrdžava i gusta. Otac me dozi-va iz drugog kraja kuće, služeći se svojim tadašnjim nadimkom za mene: „*Guerrerita*.“ Ali onda majka odmahne glavom i kaže: „Ne daj mu da te zove ratnicom – ti si kraljica.“

Najčešće sam sasvim sigurna da se sve to zaista dogodilo. Ali katkad mi se čini krajnje očigledno da je sve to sigurno bio san.

Zapravo se najbolje sećam praznine koju je ona ostavila iza sebe. Prisutan je bio utisak, u kući, da je tu nekada bio još neko.

A sada smo tu bili samo otac i ja.

U mojim prvim konkretnim uspomenama, ja sam mala, ali već razdražena. Razdražena sam što me sve druge devojčice zapitkuju: „Gde ti je mama?“ „Zašto ti kosa nije ni očešljana?“ Razdražena sam što učiteljica navaljuje da govorim engleski bez i traga očevo-
govog naglaska. Razdražena što mi govore da se lepše igram na odmorima, dok sam ja samo želela da se trkam s drugom decom po livadi ili da vidim ko može najviše da se zaljula na ljuljašci.

Slutila sam da je problem u tome što uvek pobeđujem. No, čak i da mi je život od toga zavisio, nisam mogla da shvatim zašto ljudi zbog toga žele da se sa mnom igraju *manje* umesto više.

Ta rana sećanja na moje pokušaje da se sprijateljim s nekim uvek prati isti onaj nagli osećaj zbunjenosti: *nešto radim pogrešno, a ne znam šta.*

Kada bi se škola završila, imala sam običaj da gledam druge učenike kako dočekuju svoje majke, koje su dolazile po njih. Moje drugarice iz odeljenja pričale su svojim mamama kako im je prošao dan, ježile se na zagrljaje svojih majki u kolima, brisale sa obraza majčine poljupce.

Mogla sam satima da ih gledam. Šta još one rade sa svojim mamama posle škole? Idu li na sladoled? Idu li zajedno da kupuju one lepe pernice kakve neke od njih imaju? Gde sve one nabavljaju one mašne za kosu?

Dok su se one odvozile, ja bih poslušno prepešačila dva bloka kako bih se našla sa ocem na javnim teniskim terenima.

Na terenu sam i odrasla. Posle škole na javnim terenima, leti i vikendom na terenima kantri kluba. Odrasla sam u teniskim suknjama i s konjskim repom. Odrasla sam sedeći u hladu pored terena, čekajući dok otac ne završi čas.

On se nadvijao nad mrežom. Servisi su mu uvek bili tečni, udarci sa osnovne linije glatki. Njegov protivnik, ili bilo koji trenutni učenik, uvek je izgledao potpuno haotično u poređenju s njim. Otac je pouzdano vladao terenom.

Sa naknadnom pameću, vidim da je on sigurno bio napet i usamljen većim delom mog mladalačkog života. Bio je obudoveli samohrani otac u zemlji koja mu nije dom, bez ikoga na koga može da se osloni. Sada mi izgleda očigledno da je tata verovatno bio toliko napregnut da je bezmalo mogao da pukne.

Pa iako su mu dani bili teški a noći nemirne, on se veoma izveštio u skrivanju toga od mene. Vreme koje sam mogla da provodim s njim ličilo je na poklon koji druga deca ne dobijaju. Za razliku od njih, moje vreme je imalo *svrhu*; otac i ja smo stremili nečemu *smislenom*. *Ja* ću biti najbolja.

Svakoga dana posle škole, kada bi napokon završio s plaćenim časovima, otac bi se okrenuo ka meni i pogledao me.

„Vamos“,¹³ kazao bi. „Los fundamentos.“¹⁴ Tada bih ja uzela reket i pridružila mu se na osnovnoj liniji.

„Gem, set, meč: zašto to govorimo?“, upitao bi me otac.

„Zato što svaki put kada igraš, to je gem. Da bi dobio set moraš da osvojiš najviše gemova. A onda, da bi dobio meč, moraš da osvojiš najviše setova“, odrecitovala bih ja.

„U jednom gemu prvi poen je...“

„Petnaest. Zatim trideset. Zatim četrdeset. Zatim pobeđiš. Ali moraš da pobeđiš s dva razlike.“

„Kada je rezultat 40–obe, kako se to zove?“

„Đus. A ako na đusu osvojiš poen, to te dovodi u prednost, a jedina razlika je u tome serviraš li ili ne.“

„I kako pobeđiš?“

„Ako serviraš pri prednosti, moraš da osvojiš sledeći poen da bi osvojio gem. Da bi osvojio set, moraš da osvojiš šest gemova, ali ponovo moraš da pobeđiš s dva razlike. Set ne možeš prosto da dobiješ sa 6–5.“

„A meč?“

„Žene igraju tri seta, muškarci često pet.“

„A love?“¹⁵ Šta to znači?“

„Znači *ništa*.“

„Pa dobro, znači *nula*.“

„Tako je, nemaš poena. *Love* znači *ništa*.“

Pošto bih ispravno odgovorila na sva pitanja, on bi me potapšao po ramenu. A onda bismo trenirali.

Ima mnogo trenera koji unose novotarije, ali to nikada nije bio očev stil. Verovao je da su u onome čime se bavi važne lepota i jednostavnost i da se to radi onako kako se oduvek radilo, ali još bolje nego iko ikada pre. „Da sam bio posvećen valjanjoj formi onako kao što ćeš ti biti, *hijita*“,¹⁶ rekao bi, „još

¹³ Šp.: Idemo. (Prim. prev.)

¹⁴ Šp.: Osnove. (Prim. prev.)

¹⁵ Na engleskom u tenisu znači nula, inače ljubav. (Prim. prev.)

¹⁶ Šp.: ćerkice. (Prim. prev.)

bih profesionalno igrao tenis.“ Bio je to jedan od samo tri navrata kada mi je kazao nešto za šta sam slutila da nije tačno. Znala sam čak i to da posle tridesete godine tenis profesionalno nikada nije igralo mnogo ljudi.

„*Bueno, papá*“,¹⁷ kazala bih ja kad bismo počeli s vežbama.

Čitavo detinjstvo mi se svodilo na vežbe. Vežba za vežbom za vežbom. Servisi, udarci sa osnovne linije, rad nogu, voleji. Servisi, udarci sa osnovne linije, rad nogu, voleji. Opet i opet. Čitavog leta, posle škole, svakog vikenda. Tata i ja. Uvek zajedno. Naš mali tandem. Dični trener i najbolja učenica.

Obožavala sam to što svaki element igre ima *pogrešan* način i *ispravan* način da se izvede. Uvek je postojalo nešto konkretno čemu treba težiti.

„*De nuevo*“,¹⁸ kazao bi tata, dok sam petnaesti put toga dana pokušavala da usavršim ravan servis. „Hoću da se obe ruke podignu istom brzinom u isto vreme.“

„*De nuevo*“, rekao bi on, odrastao čovek koji je čučnuo nisko kako bismo se gledali u oči na istoj visini kada sam mu dosežala samo do kuka. „U jednom stavu za serviranje moraš da privučesh zadnju nogu pre nego što udariš lopticu.“

„*De nuevo*“, kazao bi on, smešeći se. „Sačuvaj taj spin za drugi servis, *hijita*. *¿Entendido?*“¹⁹

I svaki put, kad sam imala pet, šest, sedam, osam godina, on bi dobio isti odgovor. „*Sí, papá*.“ *Sí, papá. Sí, papá. Sí, papá.*

S vremenom je otac između tih svojih „*De nuevo*“ počeo da ubacuje i „*Excelente*“.²⁰

Svakoga dana sam stremila tim „*excelentes*“. Sanjala sam ih. Noću sam ležala u krevetu ispod pokrivača s Lajnusom i Lusi iz *Čarlija Brauna*, zurila u uramljenu fotografiju za javnost Roda

¹⁷ Šp.: Dobro, tata. (Prim. prev.)

¹⁸ Šp.: Ponovo. (Prim. prev.)

¹⁹ Šp.: Jasno? (Prim. prev.)

²⁰ Šp.: Izvrsno. (Prim. prev.)

Lejvera za koju sam bila preklinjala oca da mi je kupi, i u glavi pretresala svoju formu.

Ubrzo su mi udarci sa osnovne linije bili snažni, voleji oštri, servisi ubitačni. Bila sam osmogodišnjakinja u stanju da servira sa osnovne linije i sto puta zaredom pogodi malu metu u vidu tetrapaka mleka.

Ljudi što prolaze pored terenâ pomislili bi da su domišljati kada me zovu „Mala Bili Džin King“, kao da to nisam slušala deset puta na dan.

Otac je ubrzo uveo pojam strategije.

„Mnogi igrači mogu da osvoje gemove u kojima serviraju“, rekao bi otac. „*Decime por qué.*“²¹

„Zato što igrač može da kontroliše loptu samo pri servisu.“

„*¿Y qué más?*“²²

„Ako odserviraš kako treba, kontrolišeš servis a onda i ritern. A čak i razmenu udaraca.“

„*Exacto.* Zadržavanje gema na tvom servisu jeste osnova tvoje strategije.“

„*Bueno, entiendo.*“

„Ali većina igrača usredsređuje svu energiju na servis. To-liko usavršavaju servis, a zaboravljaju najvažniji deo.“

„Ritern.“

„*Exacto.* Servis je tvoja odbrana, ali s dobrim riternom gemovi se mogu *osvajati*. Ako zadržiš sve gemove u kojima serviraš, a tvoja protivnica zadrži sve svoje, ko će dobiti set?“

„Prva koja napravi brejk na tuđem servisu.“

„*Exacto.* Ako napraviš brejk samo u jednom gemu – samo jednom – a zadržiš sve svoje, dobićeš set.“

„Zato moram dobro da serviram i dobro da vraćam servis.“

„Moraš, što bi se reklo, da igraš po celom terenu“, kazao je on. „Da sjajno serviraš, izvodiš voleje, udarce sa osnovne linije i riterne. Dobro, hajde da igramo.“

²¹ Šp.: Reci mi zašto. (Prim. prev.)

²² Šp.: I šta još? (Prim. prev.)

On je većito pobeđivao, iz dana u dan. Ali ja nisam odustajala. Iz meča u meč, svake večeri posle škole, ponekad dvaput vikendom.

Do jednog oblačnog januarskog popodneva, kada je vazduh bio tek malčice odveć hladan i suv. Čitavog dana pretio je da će uraditi upravo ono što je nebo u Južnoj Kaliforniji obećalo da gotovo nikada neće raditi.

Bilo je nerešeno u prvom setu kad sam vratila dva servisa zaredom forhend dijagonalama koje su bile toliko brze da otac nije mogao da ih stigne.

I prvi put u svom mladalačkom životu napravila sam brejk na njegovom servisu.

„*Excelente!*“, rekao je on s rukama u vazduhu, dotrčavajući na moju stranu terena. Podigao me je uvis i zavrteo.

„Uspela sam!“, kazala sam. „Osvojila sam brejk na tvoj servis!“

„Jesi“, rekao mi je. „Jesi.“

Otrpilike dva minuta nakon što sam osvojila set, nebo se otvorilo i počela je da pljušti kiša. Otac mi je stavio svoju jaknu na glavu i otrčali smo do kola.

Nakon što smo ušli i zatvorili vrata, pogledala sam ga. Iako je drhtao od hladnoće, lice mu je bilo skroz ozareno. „*Excelente, pinchoncita*“, kazao je kad me je uhvatio za ruku i stegao je. „*Muy pero muy bien.*“²³ Još se smešio kada je okrenuo ključ u kontakt-bravi i u rikverc izašao s parkirališta.

Od tog trenutka, iako još nisam mogla da ga pobedim u meču, odlučila sam da se posvetim tome da makar jednom dnevno napravim brejk na njegovom servisu. I to mi je polazilo za rukom.

Na kraju svakog treninga otac i ja bismo se vozili kući s dve papirne kese hrane iz trpezarije u klubu koje su mi ostajale tople u krilu. Dok smo se vraćali u stan, gledala bih velike kuće usput.

²³ Šp.: Odlično. (Prim. prev.)

Otac bi se parkirao, a onda bi, pre nego što bismo izašli, rekao: „Danas smo bili dobri. Ali šta ćemo sutra raditi još bolje?“

Ja bih mu navela spisak koji sam sastavljala otkako smo krenuli kući.

„Da brže dižem noge“, kazala bih. „I držim ručni zglob spušten.“ Ili: „Da pazim da se ne povučem predaleko pre nego što udarim skraćeni volej.“

Svake večeri on bi dodao još jednu stavku koje se ja nisam setila. „I gledaj lopticu, a ne reket.“ „Kada forhendom vraćaš lopticu sa osnovne linije, izvedi pokret do kraja.“

Svake večeri ja bih klimala glavom. *Naravno. Kako sam mogla da zaboravim?*

Zatim bismo ušli i zajedno večerali ispred televizora. Najčešće smo gledali samo večernje vesti, ali oduvek sam obožavala one retke večeri kada bi on dozvolio da gledamo američki sitkom *Lusin šou*. On u svojoj fotelji, ja na kauču, dva stočića za hranu dok se gleda TV. On bi se grohotom smejao. Pa bih se smejala i ja.

Kasnije, pošto bih oprala zube i obukla pidžamu, otac bi me poljubio u čelo i rekao: „Laku noć, Ahile moj, najveći ratniče koga je tenis ikada video.“

Kada bi se svetlo ugasil, gurnula bih ruku ispod jastuka da pronađem onu fotku s majkom što sam je uzela iz očeve komode.

Na njoj majka leži u visećoj mreži u našem dvorištu, držeći mene i osmehujući se foto-aparatu. Iznad nas je stablo pomorandže. Ja joj spavam u naručju, a ona mi se bradom naslanja na glavu i drži mi ruku na leđima. Kosa joj je duga a kovrdže meke. Običavala sam da idem prstom po fotografiji, duž njene haljine, od ramena do nogu.

Privila bih fotografiju na grudi a onda je tutnula nazad pod jastuk i zaspala.

Jedne noći kad sam imala približno osam godina, otišla sam da pronađem fotografiju, a nje nije bilo.

Bacila sam jastuk na pod. Skočila sam s kreveta i podigla dušek na bok. Kako sam mogla da je izgubim, nešto toliko važno? Počela sam da vrištim, dok su mi se suze slivale niz obraze.

Otac je ušao i video me kako sedim tamo, zajapurena u licu, mokrih očiju, u sobi dignutoj naglavačke. Mirno je vratio dušek u okvir i uzeo me u naručje.

„*Pinchoncita*“, kazao je. „*No te preocupés*.²⁴ Fotka je na sigurnom. Vratio sam je u komodu. Vreme je da prestaneš da je gledaš svake noći.“

„*Pero*²⁵ ja želim da je gledam svake noći.“

On je zavrteo glavom i čvrsto me zagrlio. „*Cariño*,²⁶ izbaci to iz glave. To je preveliki teret za tebe.“

²⁴ Šp.: Ne brini. (Prim. prev.)

²⁵ Šp.: Ali. (Prim. prev.)

²⁶ Šp.: Mila. (Prim. prev.)

1966.

DO SVOG DEVETOG ROĐENDANA POBEDILA SAM SVU DECU SVOG uzrasta u klubu. Zato je otac vrbovao sina jednog svog učenika da igra sa mnom, trinaestogodišnjeg dečaka po imenu Kris.

„Ne znam zašto ti dozvoljavaju da igraš ovde“, rekao mi je Kris. „Ti nisi članica.“ Stajali smo kod mreže, čekali da počnemo. Naši očevi su razgovarali, smejali se.

„Nisi ni ti“, rekla sam.

„Moj tata jeste. Tvoj tata *radi* ovde. Tvoj tata radi za *nas*.“

Naši očevi su krenuli ka nama, a Kris je zastenjao. „Možemo li samo da završimo sa ovim? Ne igra mi se sa sedmogodišnjom devojčicom.“

Načas sam piljila u njega, osećajući kako mi se koče ramena. „Imam devet godina, debilu.“

Kris me je pogledao razrogačenih očiju, ali ništa više nije rekao. Rano sam shvatila da većina seronja ne ume brzo da odvrati.

„Dobro, deco, na dva dobijena“, kazao je tata.

Kris je prvi servirao a ja sam čučala, spremna. On je bacio lopticu uvis i poslao mi sporu felšaru. Ja sam je opaučila i uzvratila dijagonalom. Poen za mene. *Ništa-15.*

Kris je ponovo servirao. Uzvratila sam pasing šotom. *Ništa-30.*

Idući put sam se pravila da zevam. *Ništa-40.*

„Gem za Kari“, rekao je otac.

Kris je neznatno pocrveneo u licu. Nisam mogla da razlučim da li je ljut ili ga je sramota. Osmehnula sam mu se.

Ostatak meča se brzo završio.

Na posljednjem servisu sam prebacila lopticu, kako nisam imala volje da se bakćem nikakvim topspinom ili brzinom. Ali on je ipak promašio teren.

„Užasno igraš tenis“, rekla sam mu kad smo se rukovali.

„Karolina!“, doviknuo mi je otac.

„Izvinjavam se, ali tako je“, kazala sam. Pogledala sam Krisa. „Tako je.“

Gledala sam kako Kris baca pogled na svog oca, koji je stajao pored terena. Njegov otac je odmahnuo glavom i ugasio cigaretu koju je pušio, prevrnuvši očima.

Sećam se kako sam pomislila: *Zato treba da vežbaš, Krise.*

Kada smo izašli s terena, otac mi je stavio ruku na rame i rekao: „To je bilo sjajno.“

„Nisam morala ni da se trudim“, kazala sam dok smo išli prema svlačionicama.

„To si jasno stavila do znanja. I bila si zlobna.“

„Zašto bih bila ljubazna prema njemu? Rekao je da sam sedmogodišnjakinja.“

„Ljudi će ti u životu štošta govoriti da si“, kazao je on. „Ljudi ljudima kao što smo mi stalno govore raznorazne gluposti.“

„Zato što nismo članovi ovde?“, upitala sam dok sam ostavljala stvari.

Otac se ukopao u mestu. „Zato što smo porednici. Nemoj da postaneš svadljiva, Karolina“, rekao je. „Ne dozvoli da išta što bilo ko govori određuje tvoje mišljenje o tebi.“

Pogledala sam ga.

„Ako ja kažem da ti je kosa ljubičasta, znači li to da je ona ljubičasta?“, upitao je.

„Ne, smeđa je.“

„Znači li to da moraš da mi dokazuješ kako je ona smeđa?“
Zavrtela sam glavom. „Ne, vidi se da jeste.“

„Jednoga dana ćeš biti jedna od najvećih teniserki na svetu, *cariño*. To je tačno isto kao to da ti je kosa smeđa. Ne moraš da im pokazuješ. Treba samo da budeš.“

Razmatrala sam to.

„Sledeći put kada budeš igrala s nekim klinkcem poput Kri-sa, očekujem da opet odigraš lepu partiju tenisa“, kazao je on.
„Razumeš li?“

Klimnula sam glavom. „*Está bien*.“²⁷

„Ne plaćemo kada izgubimo, ali i ne likujemo kada pobedimo.“

„*Bueno, entiendo*.“

„Ti ne igraš s protivnikom, jasno ti je to, da?“

Blenula sam u njega, nesigurna. Ali trebalo mi je da on veruje kako shvatam sve što treba da budem – činilo mi se da bi, kada bih bila zbunjena bilo kojim njenim delom, to bilo nepodnošljivo izdajstvo naše misije.

„Svaki put kada izađeš na onaj teren, moraš igrati bolje no što si igrala poslednji put. Jesi li danas igrala najbolje što umeš?“

„Ne“, rekla sam.

„Idući put želim da pobediš sebe. Svakoga dana moraš da pobeđuješ prethodni dan.“

Sela sam na klupu pored i razmatrala to. To što mi je otac predlagao bio je mnogo, mnogo teži poduhvat. Ali kada mi je misao bila usađena u glavu, morala sam se pokazati dostojnom toga. Nisam mogla da je izbacim.

„*Entiendo*“, kazala sam.

„Sad idi po stvari. Vozimo se na plažu.“

„Ne, tata“, rekla sam. „Molim te, ne. Zar ne možemo jedno-stavno da idemo kući? Ili da odemo na sladoled? Jedna devojčica

²⁷ Šp.: U redu. (Prim. prev.)

iz mog odeljenja reče kako ima jedno mesto sa sjajnim sladoled-sendvičima. Mislila sam da bismo mogli da odemo.“

On se nasmejao. „Nećemo ti utrenirati noge tako što ćeš lenčariti i jesti sladoled-sendviče. To možemo samo tako što ćemo...“

Namrštila sam se. „Trčati po pesku.“

„Sí, trčati po pesku, *entonces vámonos*.“

1968.

NAKON PRIBLIŽNO JOŠ DVE GODINE U KOJIMA SAM POBEĐIVALA svako dete u gradu, javio nam se Lars Van de Berg, jedan od najvećih juniorskih teniskih trenera u zemlji.

On je trenirao četrnaestogodišnjakinju po imenu Meri-Luiza Brajant u Laguna Biču. Meri-Luiza je već bila počela da osvaja juniorska prvenstva. Te godine je bila dospela do polufinala Vimbldona u juniorskoj konkurenciji.

„Lars se javio zato što svi u El-Eju govore o tebi“, rekao je otac dok smo se vozili na jug prema Laguna Biču. Ja sam bila u teniskoj suknji i polo majici, a preko nje sam nosila krem džemper na kopčanje. Na sebi sam imala nove čarape i ganc nove zaslepljujuće bele patike za tenis.

Otac je prethodne sedmice otišao i kupio mi celokupnu opremu. Tog jutra je sve to oprao i poredao za mene. Kad sam videla karnere na zadnjici teniskih gaća za suknju, načas sam ga pogledala, nadajući se da se šali. Ali sudeći po izrazu na njegovom licu, bilo je jasno da se ne šali. Zato sam ih obukla.

„On se pravi da je ovo samo prijateljski meč“, nastavio je otac. „Ali zanima ga da vidi predstavljaš li pretnju po Meri-Luizu.“

Već se šaputalo o mojoj budućnosti. Zнала sam da ću uskoro početi da se takmičim, onako kao što neka deca znaju da će na fakultet. I isto kao što je slučaj s fakultetom, imala sam utisak da otac prećutno smišlja kako da plati za to.

Uzvrpoljila sam se na sedištu, trudeći se da sprečim džemper da mi nadraži vrat. „*Predstavljam* li pretnju po Meri-Luizu?“, upitala sam.

„Predstavljáš“, rekao je otac.

Spustila sam prozor i gledala kako Tihi okean proleće.

„Želim da razmisliš o svom planu igre“, kazao je otac. „Meri-Luiza je tri godine starija, te moraš da pretpostaviš da je viša, snažnija, možda samouverenija. Kako će to uticati na tvoju strategiju? Imaš pet minuta.“

„Dobro“, rekla sam.

Otac je pojačao radio i usredsredio se na drum. Ubrzo se saobraćaj znatno usporio i sasvim smo stali. Gledala sam kroz prozor, posmatrala decu na plaži kako se igraju u pesku. Videla sam dve devoјčice približno moјih godina kako grade peščani zamak.

Jaz između mene i takvih devoјčica – devoјčica nalik onima s kojima sam išla u školu – oduvek je bio znatan, ali sada mi se činilo da je maltene nepremostiv.

Posle sekunde ponovo smo krenuli a ja sam se zapitala zašto bi iko išta želeo da gradi od peska, kada će to sutra nestati, i nećeš imati ništa da pokažeš za taj dan.

„*Bueno, contame*“,²⁸ kazao je tata. „Kakav ti je plan?“

„Ako je snažnija od mene, moram što češće da je izvlačim na mrežu, da se služim uglovima. I verovatno se oseća prilično samouvereno, tako da moram da je uzdrmam na samom početku. Ako mogu da je zabrinem da će je jedna jedanaestogodišnjakinja pobediti, onda će je jedna jedanaestogodišnjakinja i pobediti.“

²⁸ Šp.: Dobro, reci mi. (Prim. prev.)

„*Muy bien*“, rekao je on dok je dizao ruku da mi baci kosku. „Moj Ahile. Najveći među svim Grcima.“

Suzdržavala sam se da se ne osmehnem dok smo jurili auto-putem.

Meri-Luiz je pobedila u bacanju novčića i izabrala da servira prva.

Stajala sam na osnovnoj liniji i odbijala od dlana zategnute žice na reketu. Držala sam dršku i okretala je u ruci.

Pogledala sam u svoje ganc nove patike. Primetila sam da su zaprljane na vrhu. Zato sam se sagnula i obrisala to.

Otac i Lars su bili na klupi. Lars je bio viši od metar i osamdeset, imao kosu boje peska i osmeh koji mu nikada nije dopirao do očiju. Oca je Meri-Luizi predstavio kao Jaguara tonom koji mi je smetao.

Meri-Luiza je stajala na drugoj strani terena, u beloj teniskoj suknji i belom džemperu, sa trakom za kosu iste boje na glavi. Kada se uspravila, tačno se videlo koliko je visoka i vitka, lica koščatog i nežnog. Možda je to bilo do savršenih nabora na njenoj suknji ili opuštenog načina na koji je držala *Danlopov* drveni reket maksplaj fort, ali videlo se da, iako se ona i ja na tom terenu možda osećamo kao kod kuće, nećemo prepoznati ostatak sveta one druge.

Ona mi se nasmešila, a ja sam se zapitala da li je ona možda najlepša devojka koju sam ikada videla u životu.

Nisam gajila zablude da sam lepa. Bila sam zdepasta i plećata, imala deblje listove i podlaktice od ostalih devojčica u odeljenju. Neke popularnije devojčice – one što su nosile mašne u kosi i džempere na kopčanje preko haljina – bile su počele da mi se podsmevaju kada učiteljica nije slušala.

Jednog jutra kada sam ušla u učionicu, Kristina Vilijams je glasno šapnula Dajani Ričards: „Eno je. *Tras-tras-tras*“, kao da se prostorija tresla od mojih koraka dok sam išla do klupe.

Čitavo odeljenje je prasnulo u smeh.